

*Гончаренко О.В.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологія»
Беляк В.М.
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Науковий керівник: Алпатова О.М.,
к.б.н., доц., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій
Державний університет «Житомирська політехніка»
ke_aom@ztu.edu.ua*

ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ВОДНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ АНТРОПОГЕННОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Антропогенне навантаження на природні ресурси, в тому числі і поверхневі води, з року в рік посилюється, незважаючи на значний спад виробництва. Проте, природоохоронні служби зазначають певне покращення показників, що характеризують екологічний стан річок. Ця невідповідність, на наш погляд, пов'язана з тим, що аналіз і оцінка гідрохімічної інформації оснований на концепції гранично-допустимих концентрацій, які мають виражений пороговий характер.

Інтенсивне гідротехнічне будівництво на річках, створені людиною водосховища, меліоративні канали тощо, нераціональне використання водних ресурсів вимагали спеціальних досліджень, які майже не проводилися. Проте, більшість наукових досліджень були направлені на вивчення впливу антропогенного навантаження на окремі гідроекосистеми.

Сьогодні повністю змінило підходи до вирішення питання оцінки якості води, заставило по іншому розуміти проблему та удосконалювати шляхи її вирішення. Для об'єктивної оцінки якості води річок необхідно враховувати показники води як середовища існування, так і показники біотичної складової. Об'єктивну ж оцінку стану якості води річки неможливо зробити без комплексного підходу, так як на здатність процесів самоочищення впливає ряд факторів як зовнішнього впливу, так і внутрішніх закономірностей функціонування гідроекосистеми.

На тепер забруднення річок спричиняється практично всіма видами господарської діяльності, що пояснюється розвитком промисловості, збільшення чисельності населення та урбанізацією територій, недостатнім впровадженням водоочисних технологій тощо. Незважаючи на те, що гідроекосистеми належать до відновлювальних, відзначається їх виснаження та забруднення. Довготривалими цілями раціонального використання і відтворення водних ресурсів є зменшення антропогенного навантаження на водні об'єкти та забезпечення екологічно стійкого їх функціонування.

В Україні антропогенне навантаження на басейни річок значно перевищує показники розвинутих країн світу. Варто зауважити, що великий внесок у дослідження антропогенного впливу на річки України мають наукові праці Яцика А. В., Вишневського В. І., Данильченка О. С., Мисковця І. Я. та ін. Господарська діяльність людини приводить до незворотних негативних змін у гідроекосистемах. Погіршується якість води, зменшується лісистість в басейнах річок, зникають види флори та фауни. Оцінюючи стан гідроекосистем необхідно переходити від оцінок змін у її конкретних показниках до визначення завданої відповідної екологічної шкоди.

Одним із основних водоохоронних документів України є Водний кодекс. В умовах євроінтеграції постала гостра проблема невідповідності законодавства України до законодавства ЄС. Адаптація законодавства у сфері регулювання станом гідроекосистем відбулася шляхом впровадження положень ВРД ЄС. З кожним роком збільшується використання водних ресурсів у зв'язку зі зростаючими потребами населення. Нерівномірність річних і сезонних кількісних і якісних характеристик стану водних об'єктів, евтрофікація водойм мають негативний, а при певних умовах і катастрофічний характер.

Водні ресурси не встигають відновлюватися, а існуючі заходи щодо врегулювання водокористування малоефективні. Перед екологами постала серйозна проблема розробки програм відновлення водних ресурсів. Важливе місце в дослідженнях, які проводяться з метою обґрунтування раціональних напрямків природокористування та природоохоронної діяльності займає питання вивчення антропогенного навантаження на басейн річки, як інтегрального показника якості навколишнього середовища і використання природних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Пацева І.Г., Алпатова О.М., Демчук Л.І., Кірейцева Г.В., Левицький В.Г. Сучасний стан навколишнього природного середовища в умовах впливу війни. Екологічні науки : науково-практичний журнал. 2022. Вип. 4 (43). С.19-22.
2. Алпатова О.М., Пацева І.Г. Біоіндикаційна оцінка стану забруднення екосистем ґрунту вздовж автомобільних доріг. Екологічні науки: науково-практичний журнал. 2022. Вип.1(40).С. 62–66.